

Õiguskantsler

Teie 10.02.2018 nr

Meie 28.02.2018 nr 6-4/180262/1800991

Huvihariduse ja huvitegevuse toetamise kord

Lugupeetud avaldaja

Pöördusite õiguskantsleri poole, sest leiate, et [Jõgeva Vallavolikogu 28.12.2017 määruse nr 9](#) „Huvihariduse ja huvitegevuse toetamise kord“ (edaspidi: määrus nr 9) mitmed sätted on vastuolus [haldusreformi seadusega](#) (HRS), [noorsootöö seadusega](#) (NTS) ning [Jõgeva linna, Jõgeva valla, Palamuse valla ja Torma valla ühinemislepinguga](#) (edaspidi: ühinemisleping).

Teie tõstatatud küsimustes määruse nr 9 üle põhiseaduslikkuse järelevalve teostamisel ei ilmnenud selle sätete vastuolu seadusega ega [põhiseadusega](#) (PS).

Hooldaja (nt kasuperekond – [perekonnaseaduse](#) § 122 lõige 3) ei ole seaduslik esindaja ja tema väljajätmine õppuri toetuse taotlust esitamise õigust omavate isikute ringist ei ole vastuolus seadusega.

Eestkostja kui seadusliku esindaja väljajätmine õppuri toetuse ja transporditoetuse taotlust esitama õigustatud isikute hulgast määruse nr 9 § 4 lõigetes 3 ja 4 rikuks üldist võrdsuspõhiõigust (PS § 12 lõige 1) juhul, kui ka määruse muud sätted eestkostja sellise õiguse välistaksid. Kuid määruse § 7 lõige 2 sätestab: „Korra tingimustele vastava taotluse puhul otsustab õppuri toetuse ja transporditoetuse maksmise haridus- ja kultuuriosakond. Vallavalitsusel on õigus põhjendatud juhtudel maksta toetust muudel juhtudel tingimusel, et toetus vastab toetuse maksmise eesmärgile. Sellisel juhul määratakse toetus vallavalitsuse korraldusega.“ Lõike 2 teist lauset on võimalik muu hulgas tõlgendada selliselt, et õppuri toetuse ja transporditoetuse taotluste esitamise õigus on lisaks § 4 lõigetes 3 ja 4 nimetatutele ja nende suhtes kehtivatel tingimustel ka õppuri eestkostjal. See, kas õppuri toetuse või transporditoetuse määrab haldusaktiga haridus- ja kultuuriosakond või vallavalitsus, toetuse saaja õigusi ei mõjuta.

Määruse nr 9 § 9 lõige 2 sätestab, et 2017. aastal Torma ja Palamuse valla poolt huvihariduse ja huvitegevuse toetust saanud õppurite toetamine jätkub 2017. aastal kehtinud tingimustel 30. juunini 2018. Sama paragrahvi lõige 3 tunnistab kehtetuks [Torma Vallavolikogu 20.09.2017 määruse nr 14](#) „Huvikoolides õppimise ja muu huvitegevuse toetamise kord“ ja [Palamuse Vallavolikogu 24.08.2017 määruse nr 82](#) „Huvihariduse ja -tegevuse toetamise kord“. Kuigi määruse nr 8 § 9 lõike 3 järgi on Palamuse ja Tori vallavolikogude nimetatud määrused alates 14.01.2018 kehtetud, ei ole selleks, et nendelt valdadelt huvihariduse ja -tegevuse toetust saanud õppurite toetamine 2017. aastal kehtinud tingimustel jätkuks kuni 30.06.2018, määruste nr 82 ja nr 14 edasi kehtimine sama tähtaja jooksul vältimatult vajalik.

Määruse nr 8 § 4 lõige 3 sätestab, et õppuri toetust saavad taotleda õppuri vanemad ja alates 18. eluaastast õppur ise, kui tema pere on viimase 12 kuu jooksul olnud toimetulekutoetuse saaja või peres kasvab 2 või enam alla 19-aastast last. Mõlemad õppuri toetuse taotlemise tingimused riivavad üldist võrdsuspõhiõigust (PS § 12 lõige 1). Toetuse saamisel koheldakse erinevalt ühelt poolt toetuse

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

saajat (õppurit), kes on pere ainus laps või kasvab peres, kes pole viimase 12 kuu jooksul toimetulekutoetust saanud, ja toetuse saajat (õppurit), kelle puhul kumbagi neist asjaoludest ei esine. Kõigi õppurite puhul on tegu rahvastikuregistri andmetel Jõgeva vallas elavate ja õppivate 7-19-aastaste laste või noortega, kes osalevad huvitegevuses (määruse nr 8 § 2 punkt 4). Siiski pole määruse nr 8 § 4 lõige 3 vastuolus PS § 12 lõikega 1. Õppuri toetust makstakse huvitegevuses osaleja õppetasu kulude katmiseks (määruse nr 8 § 3 punkt 2). Toetuse eesmärgiks on süsteemne ja juhendatud huvitegevuse kättesaadavuse ning mitmekesisuse parandamine, et suurendada õppurite võimalusi omandada teadmisi, oskusi ja hoiakuid valitud huvialal ning vähendada õppurite arengut takistavaid kitsaskohti (transpordikulude suurus, vahendite nappus, juhendajate puudus jms), võttes seejuures esmajoones arvesse 7-19-aastaste noortega perede sotsiaal-majanduslikku olukorda, lasterikaste perede olukorda, nende noorte füüsilisi või psüühilisi erivajadusi ning regionaalsest paiknemisest tingitud huvihariduse ja huvitegevuse kättesaadavust (NTS § 15¹ lõige 1; [Vabariigi Valitsuse 06.02.2015 määruse nr 16](#) „Riigieelarve seaduses kohaliku omavalitsuse üksustele määratud toetusfondi vahendite jaotamise ja kasutamise tingimused ja kord“ § 11 lõike 7 punkt 1; määruse nr 8 § 1 lõige 2). Seega sisaldub õppuri toetuse eesmärgis võimalus selle maksmisel lähtuda nn jaotava õigluse põhimõttest ehk teiste sõnadega, võimalus määratleda toetuse adressaatide ringi vajaduspõhiselt, mitte formaalselt võrdselt. Seda kinnitab ka huvihariduse ja huvitegevuse toetuse jaotamisel toimetulekuraskustes peredes elavate 7-19-aastaste noorte ja puudega noorte arvu arvestamine huvihariduse ja huvitegevuse toetuse jaotamisel valdadele ja linnadele. (NTS § 15¹ lõiked 2 ja 3; Vabariigi Valitsuse 06.02.2015 määruse nr 16 § 1¹ lõike 6 punktid 1 ja 3). Huvihariduse ja huvitegevuse kava peab muu hulgas sisaldama kitsaskohti huvihariduse ja huvitegevuse kättesaadavuses ja mitmekesisuses ning tegevusi kitsaskohtade lahendamiseks (NTS § 15² lõike 1 punktid 3 ja 4).

Õppuri toetus vastab ka sobivuse, vajalikkuse ja mõõdupärasuse nõuetele (s.t on eesmärgi suhtes proportsionaalne meede).

Asjaolust, et osa haldusreformi käigus ühinenud kohaliku omavalitsuse üksusi maksis enne ühinemist õppuri toetust laiemale sihtgrupile ja/või soodsamatel tingimustel, kui tema elanikud hakkasid seda saama pärast ühinemist uue korra kohaselt, ei järeldu iseenesest vastuolu HRS-ga, NTSga ega ühinemislepinguga. Nii haldusreformi eesmärk (HRS § 1 lõige 2), huvihariduse ja huvitegevuse toetuse eesmärk (NTS § 15¹ lõige 1; määruse nr 8 § 1 lõige 2) kui ka Jõgeva linna, Jõgeva valla, Palamuse valla ja Torma valla ühinemise eesmärk (ühinemislepingu punkt 2.5.) ei nõua ühinemisejärgselt vallalt või linnalt, et õppuri toetuse tingimused peavad jääma muutumatuteks või võivad selle saajate jaoks muutuda üksnes soodsamateks. Õppuri toetuse tingimuste osas on volikogul avar kaalutusõigus, samuti ei riku määrus nr 8 toetuse saajate õiguspärasust (PS § 10). Üksnes õigusakti või ühinemislepingu eesmärgist ei saa järeldada, et kui õppuri toetuse maksmise tingimused muutuvad ühinemisejärgse valla või linna osaks oleva endise valla või linna territooriumil kehtinud toetuse tingimustega võrreldes vähemsoodsamaks, on selline regulatsioon seaduse või ühinemislepinguga vastuolus.

Selle üle, milliseid konkreetseid meetmeid peaks vald kohaldama huvihariduse ja huvitegevuse parendamiseks, otsustavad seaduse raames volikogu ja valitsus. Õiguskantsler omavalitsuspoliitilisse protsessi sekkuda ei saa.

Loodetavasti on selgitustest Teile abi.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Vallo Olle 693 8445; Vallo.Olle@oiguskantsler.ee; Aigi Kivioja 693 8428; Aigi.Kivioja@oiguskantsler.ee